

КНІГА ПРЫПОВЕСЬЦЯЎ

- 1** Прыповесьці Салямана, сына Давіда, валадара Ізраіля,
- 2** каб спазнаць мудрасьць і настаўленъне, зразумець словаы розуму,
- 3** каб атрымаць настаўленъні ў разважлівасьці, праведнасъці, судзе і справядлівасьці,
- 4** каб неразумным даць разумнасъць, юнаку — веды і разважлівасьць.
- 5** Мудры няхай слухае і павялічвае веды, а разумны няхай прыдбае мудрыя думкі,
- 6** каб зразумець выслоёе і прыповесьць, словаы мудрых і загадкі іхнія.
- 7** Страх перад ГОСПАДАМ — пачатак веданъня. Неразумныя пагарджаюць мудрасьцю і настаўленънем.
- 8** Сыне мой, паслухай перасъярогаў бацькі твойго і не адкідай настаўленъняў маці тваёй,
- 9** бо яны — прывабны вянок на галаве тваёй і каштоўныя карапі на шыі тваёй.
- 10** Сыне мой, калі б цябе намаўлялі грэшнікі, не далучайся да іх.
- 11** Калі яны скажуць: «Хадзем з намі! Зробім зasadу дзеля праліцьця крыві; наставім без прычыны пастку на нявіннага;
- 12** праглынем іх жыўцом, як пекла, і цалкам, як тых, што зыходзяць у магілу;
- 13** знайдзем усялякія каштоўнасъці, напоўнім дамы свае здабычаю.
- 14** Жэрабя сваё кідай разам з намі, няхай адзін мех будзе для нас усіх».

15 Сыне мой, не хадзі з імі, устрымай нагу тваю ад съцежкі іхняй,

16 бо ногі іхня бягуць да злачынства і съпяшаюца на праліцьцё крыві.

17 Бо надарэмна настаўляеца сетка на вачах усяго птаства.

18 А яны цікуюць на ўласную кроў, робяць зasadу супраць души сваёй.

19 Такія вось съцежкі кожнага, хто прагне чужога даброцьця; яно забірае душу таго, хто завалодае ім.

20 Мудрасцьць гукае на вуліцах, на плошчах узынімае голас свой,

21 на скрыжаваньнях шумлівых дарог кліча, у брамах гарадзкіх гучаць яе слова:

22 «Дакуль, неразумныя, будзеце любіць неразумнасцьць; дакуль, насымешнікі, будзеце захапляицца насымешкамі сваімі, а невукі — пагарджаць веданьнем?

23 Зъвярніцесь да настаўленыя майго, і я выльлю на вас духа майго, і абвяшчу вам слова мае.

24 Вось жа я клікала, але вы адмаўляліся, працягвала руку сваю, але ніхто не зъвярнуў увагі.

25 Вы ўзгардзілі радай маёю і адкінулі дакараныні мае.

26 Дык і я буду съмяяцца з падзеньня вашага, і насыміхацца буду, калі прыйдзе на вас жах.

27 Калі нахлыне жах, як бура, і загуба ваша, быщам віхура, калі прыйдуць на вас трывога і гора,

28 тады будуць клікаць мяне, але я не адкажу, будуць шукаць мяне, і ня знайдуць мяне.

29 Бо яны зъненавідзелі веданьне і ня выбралі для сябе страху перад ГОСПАДАМ,

30 і не пайшлі за парадамі маймі, і ўзгардзілі перасыцярогамі маймі.

31 Дык няхай ядуць яны плады шляху свайго і насыцяцца намерамі сваімі.

32 Бо адступніцтва неразумных заб'е іх, бяздумнасъць дурняў загубіць іх.

33 А хто слухае мяне, будзе жыць бяспечна, будзе спакойны, не баючыся зла».

Разъдзел 2

1 Сыне мой, калі ты прыймеш слова мае і захаваеш у сябе прыказаньні мае,

2 прыхіляючы вуха тваё да мудрасъці і схіляючы сэрца тваё да разважлівасъці,

3 калі вось клікаць будзеш розум і голас твой уздымеш, заклікаючы развагу,

4 калі шукаць яе будзеш як срэбра, і прагнуць яе будзеш як багацьця,

5 тады зразумееш страх перад ГОСПАДАМ і знайдзеш пазнаньне Бога.

6 Бо ГОСПАД дае мудрасъць, і з вуснаў Ягоных — веданьне і разумен'не.

7 Ён захоўвае цвярозы розум правым, Ён — шчыт для тых, якія ходзяць беззаганна.

8 Ён пільнуе съцежкі правасудзьдзя, захоўвае шляхі багабойных Сваіх.

9 Тады зразумееш праведнасъць, суд і справядлівасъць, і кожны шлях добры,

10 калі ўвойдзе мудрасъць у сэрца тваё, і веданьне ўсьцешыць душу тваю.

11 Разважлівасъць будзе пільнаваць цябе, і розум будзес захоўваць цябе,

12 каб выратаваць цябе ад шляху ліхога і ад чалавека, які гаворыць хлусьліва,

13 ад тых, якія пакідаюць шлях просты, каб хадзіць съцежкамі цемры,

- 14** якія цешацца, робячы злое, і радуюцца з ліхіх узынкаў,
15 у якіх шляхі крывыя і якія блукаюцца на съцежках сваіх,
16 каб выратаваць цябе ад чужой жанчыны і ад чужаніцы, што гаворыць лісльвіа,
17 якая пакінула сябра маладосьці сваёй і забылася на запавет Бога свайго.
18 Бо дом яе нахіліўся да съмерці, і шлях ейны — да мёртвых;
19 усе, хто да яе ўваходзяць, назад не вяртаюцца і не знаходзяць съцежак жыцьця.
20 Дык хадзі ж ты шляхам добрых і трymайся съцежкі праведнікаў,
21 бо правыя будуць жыць на зямлі, і беззаганныя застануцца на ёй.
22 А бязбожныя будуць вынішчаны з зямлі, ліхадзеі будуць выкарэнены з яе.

Разъдзел 3

- 1** Сыне мой, не забывайся настаўленньня майго, і няхай сэрца тваё захоўвае прыказаньні мае,
2 бо доўгія дні, гады жыцьця і супакой прынясуць яны табе.
3 Міласэрнасьць і праўда няхай не пакідаюць цябе, абвяжы імі шыю сабе і напішы іх на табліцах сэрца твойго,
4 і знайдзеш ты ласку і спагаднасьць у вачах Бога і людзей.
5 Спадзявайся на ГОСПАДА ўсім сэрцам тваім і не абапірайся на розум твой.
6 Думай пра Яго на ўсіх шляхах тваіх, і Ён выпрастуе съцежкі твае.
7 Ня будзь мудры ў вачах сваіх, бойся ГОСПАДА і пазьбягай ліхоты.

8 Гэта будзе здароўем для цела твайго і спасіленьнем для костак тваіх.

9 Шануй ГОСПАДА ўсёй маёмасьцю тваёй і пяршынамі ўсіх пладоў тваіх,

10 і напоўняцца гумны твае збожжам, а тоўчні твае перапоўняцца новым віном.

11 Не адкідай, сыне мой, настаўленьня ГОСПАДА, і не ўхіляйся, калі Ён дакарае цябе,

12 бо каго любіць ГОСПАДА, таго карае, як бацька, які спагадае сыну.

13 Шчасльівы чалавек, які знайшоў мудрасьць, і чалавек, які прыдбаў разуменье.

14 Бо здабыць яе лепш, чым здабыць срэбра, і плады ейныя лепшыя за золата.

15 Яна — каштоўнейшая за пэрліны, і нішто з таго, што ты прагнеш, ня можа парадаўнацца з ёю.

16 Доўгасьць дзён у правай руцэ яе, а ў левай руцэ — багацьце і слава.

17 Шляхі яе — шляхі прыемныя, і ўсе съцежкі ейныя — супакой.

18 Яна — дрэва жыцьця для тых, што трymаюцца яе, шчасльівыя тыя, якія абапіраюцца на яе.

19 ГОСПАДА мудрасьцю заснаваў зямлю, нябёсы ўмацаваў розумам.

20 Яго веданьнем расчыніліся бяздоныні і аблокі імгляць рассою.

21 Сыне мой, няхай гэта не адыходзіць ад вачэй тваіх, захоўрай разумнасць і разважнасць.

22 І яны стануцца жыцьцём для душы тваёй і аздобаю для шыі тваёй.

23 Тады пойдзеш бяспечна шляхам тваім, і нага твая не пахісьнецца.

24 Калі ляжаш спаць, ня будзеш мець страху, і калі засынеш, сон твой будзе салодкі.

- 25** Не спалохаешся раптоўнага страху і загубы бязбожнікаў, калі яна прыйдзе,
26 бо ГОСПАД будзе спадзяваньнем тваім і захавае нагу тваю ад пасткі.
27 Не адмаўляй у дабрадзействе таму, хто патрабуе, калі рука твая мае сілу зрабіць гэта.
28 Не кажы бліжняму твайму: «Ідзі сабе і прыйдзі зноў, заўтра дам табе», калі маеш гэта пры сабе.
29 Не надумляй ліхоцьца супраць бліжняга твайго, калі ён жыве пры табе бяспечна.
30 Не сварыся з чалавекам без прычыны, калі ён не зрабіў табе нічога благога.
31 Не зайдросьці чалавеку злачыннаму і не выбірай ніводнага са шляхой ягоных,
32 бо ГОСПАД брыдзіцца крывадушным, а з правымі Ён сябруе.
33 Праклён ад ГОСПАДА на доме бязбожніка, але жытло праведных Ён дабраслаўляе.
34 Ён съмяецца з насымешнікаў, а пакорным ласку дае.
35 Мудрыя атрымаюць у спадчыну славу, а бязглаздыя будуць насіць ганьбу.

Разъдзел 4

- 1** Слухайце, дзеци, настаўленыне бацькі і ўважайце, каб навучыцца розуму,
2 бо я даю вам добрую навуку; не пакідайце закону майго.
3 Бо і я быў сынам у бацькі майго, пешчаны і адзіны ў маці маёй.
4 I ён вучыў мяне, і казаў мне: «Няхай трymaeцца сэрца тваё словаў маіх, захоўвай прыказаньні мае і жыві.
5 Набывай мудрасць, набывай розум, не забывайся і не ўхіляйся ад словаў вуснаў маіх.

6 Не пакідай яе, і яна захавае цябе, любі яе, і яна будзе пільнаваць цябе.

7 Галоўнае — мудрасыць; набывай мудрасыць, і за ўсю маёмасыць тваю набывай розум.

8 Узвяліч яе, і яна падыме цябе, яна праславіць цябе, калі ты ўхопішся за яе,

9 ускладзе на галаву тваю вянок ласкі, аздобіць цябе каронаю славы».

10 Слухай, сыне мой, і прыймі слова мае, і памножацца гады жыцьця твойго.

11 Я паказваю табе шлях мудрасыці, вяду цябе съцежкамі праведнасці.

12 Калі пойдзеш імі, ня будуць блытацца ногі твае, калі пабяжыш, не спатыкнешся.

13 Трымайся настаўленъня, не занядбоўвай, захоўвай яго, бо яно — жыцьцё для цябе.

14 Не ўзыходзь на съцежку бязбожнікаў і не хадзі па шляху ліхотнікаў,

15 пазбягай яго і не хадзі па ім, ухіляйся ад яго і абмінай яго,

16 бо не заснуць яны, калі ня ўчыняць благога, і сон іх ня возьме, калі не давядуць каго да падзеньня.

17 Бо ядуць яны хлеб беззаконъня і п'юць віно гвалту.

18 Але съцежка праведных — як съятло зараніцы, што ўзыходзіць і расьце аж да поўнага дня.

19 Шлях бязбожнікаў ўсёмы, яны ня ведаюць, дзе спатыкнуща.

20 Сыне мой, зважай на слова мае, прыхілі вуха тваё да прамоваў маіх.

21 Няхай не зыходзяць яны з вачэй тваіх, захоўвай іх у глыбіні сэрца твойго,

22 бо яны — жыцьцё для таго, хто знайшоў іх, і здароўе для ўсяго цела яго.

- 23** З усёй стараннасьцю захоўвай сэрца тваё, бо з яго крыніца жыцьця.
- 24** Адкінь ад сябе вусны хлусълівыя, аддалі ад сябе язык крывадушны.
- 25** Вочы твае няхай глядзяць проста, а павекі твае няхай скіраваныя будуць перад табою.
- 26** Абдумай съцежку для ног тваіх, і ўсе шляхі твае няхай будуць пэўныя.
- 27** Не зыходзь ані направа, ані налева, аддалі нагу тваю ад ліхоцьця.

Разъдзел 5

- 1** Сыне мой, зважай на мудрасьць маю, прыхілі вуха тваё да розуму майго,
- 2** каб меў ты разважлівасьць, і вусны твае захавалі веданыне.
- 3** Бо вусны распусьніцы ацякаюць мёдам, і паднябеные яе мякчэйшае за алей,
- 4** але канец яе горкі, як палын, і востры, як меч двусечны.
- 5** Ногі ейныя да съмерці зыходзяць, а стопы ейныя на пекла абапіраюцца.
- 6** Як яна не разумее съцежкі жыцьця, дык хістаюцца крокі яе, і ты ня можаш ведаць іх.
- 7** Дык вось цяпер, дзеци, паслухайце мяне, і не адыходзьцесь ад словаў вуснаў маіх.
- 8** Аддалі ад яе шлях твой, і не падыходзь да дзьвярэй дому яе,
- 9** каб не аддаць годнасьці тваёй іншым і гадоў тваіх — бязълітаснаму,
- 10** каб не сыцелі чужынцы з сілы тваёй, і з працы тваёй — у доме чужым.
- 11** І будзеш ты потым стагнаць, калі будуць зъняможаныя цела тваё і сілы твае.

12 І ты скажаш: «Чаму я зьненавідзеў настаўленыне, і сэрца маё ўзгардзіла дакараньнем.

13 Ня слухаў я голасу настаўнікаў маіх, і не прыхіляў я вуха майго да тых, што вучылі мяне.

14 Ледзь ня трапіў я ў вялікае няшчасьце сярод грамады і народу!»

15 Пі ваду з крыніцы тваёй, тую, што цячэ з калодзежу твойго.

16 Навошта крыніцам тваім разылівацца на вуліцы, а ручаям цячы па плошчах?

17 Няхай яны служаць толькі табе, а не чужынцам разам з табою.

18 Няхай крыніца твая будзе дабраслаўлённая, і цешся жонкай маладосьці тваёй.

19 Яна — ланя ласкавая і сарна прыгожая, грудзі ейныя няхай напойваюць цябе ў-ва ўсякую часіну, у каханыні яе мей асалоду заўсёды.

20 Навошта табе, сыне мой, захапляцца распусьніцай і абдымаць улоньне чужаніцы?

21 Бо перад вачамі ГОСПАДА шляхі чалавека, Ён ведае ўсе крокі яго.

22 Бязбожніка схопяць ягоныя ўласныя правіны, і ён звязаны путамі грахоў сваіх.

23 Ён памрэ без настаўленыня і будзе блукаць дзеля вялікай глупоты сваёй.

Разъдзел 6

1 Сыне мой, калі ты ручаўся за бліжняга твойго і даў руку тваю за чужога,

2 ты спутаў сябе словамі вуснаў тваіх, і ты злоўлены словамі вуснаў тваіх.

3 Дык зрабі, што раю, сыне мой, і вызвалі сябе, бо ты трапіў у руکі бліжняга твойго: бяжы, упадзі да ног і ўпрошвай бліжняга твойго,

- 4** не давай сну вачам тваім і спачынку павекам тваім,
5 вырывайся, як сарна з рукі і як птушка з рукі
 птушкалова.
6 Ідзі да мураша, гультаю, і паглядзі на шляхі ягоныя,
 і станься мудрым.
7 Няма ў яго начальніка, ані наглядчыка, ані
 кірауніка,
8 але ён летам загатаўляе хлеб сабе і зьбірае ежу сваю
 ў жніві.
9 Як доўга, гультаю, будзеш спаць? Калі ты ўстанеш
 ад сну свайго?
10 Крыху пасьпіш, крыху падрэміш, крыху, склаўши
 рукі, паляжыш,
11 і прыйдзе, як валацуга, беднасьць твая, і нястача
 твая, як чалавек узброены.
12 Чалавек нягодны, чалавек злачынны ходзіць з
 хлусьлівымі вуснамі,
13 лыпае вачыма сваімі, круціць нагамі сваімі,
 пальцамі сваімі знакі дае,
14 хавае ліхоту ў сэрцы сваім, увесь час прыдумляе
 благое, сваркі расьсявае.
15 Таму зынянацку прыйдзе на яго загуба, раптоўна
 будзе зынішчаны, і ня будзе яму аздараўлення.
16 Вось шэсцьць, якіх ненавідзіць ГОСПАД, і сем, якія
 агідныя для душы Яго:
17 вочы пыхлівыя, язык хлусьлівы, рукі, што
 праліваюць кроў няявінную,
18 сэрца, якое задумвае намеры зласцілівия, ногі, што
 хутка бягуць на благое,
19 съведка фальшывы, які дыхае няпраўдай, і той, хто
 сее нязгоду між братамі.
20 Сыне мой, захавай прыказаныні бацькі твойго і не
 пакідай закон маці тваёй,

21 навяжы іх назаўсёды на сэрцы тваім і абвяжы імі шыю тваю.

22 Калі пойдзеш, яны павядуць цябе, калі ляжаш спаць, будуць пільнаваць цябе, калі абудзішся, будуць гаварыць да цябе.

23 Бо прыказанье — съветач, і закон — съвято, а настаўленіе і дакаранье — шлях жыцьця,

24 каб захаваць цябе ад жанчыны ліхой, ад лісьлівага языка чужаніцы.

25 Няхай не пажадае сэрца тваё прыгажосьці яе, няхай ня ўхопіць яна цябе вейкамі сваімі,

26 бо з прычыны распусыніцы галеюць да бохана хлеба, і чужаложніца цікуе на дарагую душу.

27 Ці схавае хто агонь у запазуху, каб не загарэлася адзеньне ягонае?

28 Ці можа хто хадзіць па распаленым вугольлі, не апёкши ступняў сваіх?

29 Так і той, хто ўваходзіць да жонкі бліжняга свайго, хто дакранаецца да яе, не пазъбегнє кары.

30 Не пагарджаюць злодзеем, калі ён крадзе, каб насыціць душу сваю, калі ён галодны,

31 але злоўлены, сямікроць аддасцьць, аддасцьць усю маёмасць дому свайго.

32 Хто чужаложыць з жанчынаю, той бязглуды; загубіць душу сваю той, хто гэтак чыніць.

33 Біцьцё і сорам знайдзе ён сабе, і ганьба яго ня змыецца,

34 бо рэўнасьць раз'юшвае мужа, і не пашкадуе ён у дзень помсты,

35 ня гляне ён на ніякую аднагароду і адкіне дары, хоць іх павялічыш.

Разъдзел 7

1 Сыне мой, прыймі слова мае і захоўвай у сабе

прыказаныні мае.

2 Захоўтай прыказаныні мае і жыві, і закон мой — як зрэнку вока твайго.

3 Навяжы іх на пальцы твае, напішы іх на табліцах сэрца твайго.

4 Скажы мудрасьці: «Ты — сястра мая», і розум назаві сябрам,

5 каб яны захавалі цябе ад чужой жонкі, ад чужаніцы, што гаворыць словы лісьлівыя.

6 Вось, глядзеў я праз вакно дому свайго, праз краты свае,

7 і ўбачыў сярод неразумных, зауважыў сярод маладых людзей юнака легкадумнаага,

8 як праходзіў вуліцай каля рогу яе, як ішоў дарогаю ў дом яе,

9 у поцемках, у позыні час, у начной цемры і змроку.

10 І вось выходзіць насустрач яму жанчына, у расpusным адзеныні, з падступным сэрцам,

11 галасльвая і нястрыманая, ногі яе не бываюць у доме яе:

12 ці то на вуліцы, ці то на плошчы, і на кожным рагу растаўляе пасткі.

13 І схапіла яго, цалавала яго, і з бессаромным тварам казала яму:

14 «У мяне ахвяра мірная, сёньня споўніла абязаныні мае,

15 таму выйшла на спатканьне табе, прагнула бачыць ablічча тваё і знайшла цябе.

16 Дыванамі я заслала ложак мой, шматколернымі тканінамі з Эгіпту,

17 пакой мой пасыпала мірам, альласам і цынамонам.

18 Прыйдзі, будзем цешыцца пяшчотамі да раніцы, атрымліваць асалоду ад кахрання.

19 Бо няма мужа ў доме, выбраўся ў далёкую дарогу,

20 капшук з грашыма ўзяў з сабою, у дзень поўні месяца мае вярнуцца дамоў».

21 Мноствам ласкавых словаў прывабіла яго, лісълівасьцю вуснаў сваіх звяяла яго.

22 Ён адразу пайшоў за ёю, як вол, ведзены на зарэз, як бязглазды, на ланцугу ведзены на пакаранье,

23 аж пакуль страла праб'е вантробы яго; як птушка, што кідаецца ў сіло, і ня ведае, што на загубу яе.

24 Дык цяпер, дзеци, паслухайце мяне, і зважайце на слова вуснаў маіх.

25 Няхай не схіляецца сэрца тваё да шляхоў яе, і не блукай па съцежках яе,

26 бо шматлікія пакалечаныя ёю, і мноства магутных яна загубіла.

27 Дом ейны — шлях у пекла, які вядзе ў сутарэнныі съмерці.

Разъдзел 8

1 Ці ж мудрасьць ня кліча? Ці ж разум ня ўзносіць голас свой?

2 На вяршынях гораў, пры дарозе, на ростанях стаіць яна,

3 каля брамаў, пры ўваходзе ў горад, пры дзвіярах кліча яна.

4 «Да вас, людзі, я клічу, да сыноў чалавечых голас мой!

5 Навучыцца, неразумныя, цьвярозаму мысьленыню, і вы, бязглаздыя, прыдбайце сэрца разумнае.

6 Слухайце, бо буду гаварыць пра рэчы важныя, і расчыніцца вусны мае, каб сказаць рэчы справядлівия.

7 Бо праўду выкажа язык мой, і няправасьць — брыдота для вуснаў маіх.

8 Выслоўі вуснаў маіх праведныя, няма ў іх хлусьні і крывадушнасьці.

9 Усе яны простира для разумнага і правыя для тых, што знайшлі веданьне.

10 Прыйміце настаўленыне маё, а ня срэбра; лепш веды, чым чыстае золата,

11 бо мудрасьць лепшая за пэрлы, і ніякія каштоўнасьці не параўнаюцца з ёю.

12 Я, мудрасьць, жыву разам з цвярозым мысльеньнем і шукаю веданьня і разважлівасьці.

13 Страх перад ГОСПАДАМ — ненавідзець ліхоту, пыху і фанабэрыйстасьць; шляхі ліхія і вусны крывадушныя я ненавіджу.

14 У мяне рада і сапраўдная мудрасьць, я — разум, у мяне сіла.

15 Дзяякуочы мне валадары валадараць і князі дзейнічаюць праведна.

16 Дзяякуочы мне начальнікі кіруюць, і магнаты, і ўсе судзьдзі зямлі.

17 Я люблю тых, якія мяне любяць, і тыя, што мяне шукаюць, знайдуць мяне.

18 У мяне багацьце і слава, незынішчальныя скарбы і праведнасьць.

19 Плод мой лепши за золата, і золата найчысьцейшае; і карысьць ад мяне лепшая за срэбра адборнае.

20 Я хаджу съцежкамі праведнасьці і шляхамі правасудзьдзя,

21 каб даць тым, што любяць мяне, у спадчыну даброцыці, і скарбніцы іх я напоўню.

22 ГОСПАД меў мяне на пачатку шляху Свайго, раней стварэння Сваіх, спакон вякоў.

23 Спрадвеку я паставлена, ад пачатку, перш, чым зямля паўстала.

- 24** Я нарадзілася, калі яшчэ не было бяздоныняў, калі не было крыніцаў, напоўненых водамі.
- 25** Перш, чым горы былі асаджаны, перад узгоркамі я нарадзілася,
- 26** калі Ён яшчэ не стварыў ані зямлі, ані палёў, ані пачатковых пылінак сусьвету.
- 27** Калі Ён прыгатоўваў нябёсы, я была там. Калі Ён крэсъліў скляпеньне над ablіччам бяздоныя,
- 28** калі засноўваў аблокі ўгары, калі ўмацоўваў крыніцы бяздоныя,
- 29** калі вызначаў для мора статут ягоны, каб воды не перакрочвалі межы свае, калі закладаў падваліны зямлі,
- 30** я была ў Яго дойлідам і была пацехай [Яго] кожны дзень, радуючыся перад ablіччам Яго кожны час,
- 31** радуючыся на заселенай зямлі Яго, і пацеха мая — з сынамі чалавечымі.
- 32** I цяпер, дзеці, паслухайце мяне, і шчасльвия тыя, якія трymаюцца шляхоў маіх.
- 33** Слухайце настаўленыне, і будзеце мудрымі, і не адкідайце яго.
- 34** Шчасльвы чалавек, які слухае мяне, чуваючи кожны дзень пры брамах маіх, стоячы на варце пры парозе дзьвярэй маіх.
- 35** Бо хто знайдзе мяне, знайдзе жыцьцё і атрымае ласку ад ГОСПАДА,
- 36** а хто грашыць супраць мяне, шкодзіць душы сваёй; усе, якія ненавідзяць мяне, любяць съмерць».

Разъдзел 9

- 1** Мудрасыць пабудавала сабе дом, вычасала сем слупоў ягоных,
- 2** закалола тое, што было на зарэз, зъмяшала віно і прыгатавала стол свой.

- 3** Паслала служак сваіх, кліча на дзядзінцу і на вышынях гарадзкіх:
- 4** «Хто неразумны, няхай прыйдзе сюды», а да бязглуздага кажа:
- 5** «Прыходзьце, ешче хлеб мой і піце віно, якое я зъмяшала,
- 6** пакіньце дурноту і жывіце, і хадзіце шляхам розуму».
- 7** Хто павучае насьмешніка, съцягвае на сябе прыкрасыць, а хто дакарае бязбожніка, запляміцца.
- 8** Не дакарай насьмешніка, каб ён не зъненавідзеў цябе, дакарай мудрага, і ён будзе любіць цябе.
- 9** Настаўляй мудрага, і ён стане мудрэйши; вучы праведнага, і ён павялічыць веды.
- 10** Пачатаک мудрасыці — страх перад ГОСПАДАМ, і веданыне Святога — разум.
- 11** Бо праз мяне памножацца дні твае і дададуцца гады жыцьця твойго.
- 12** Калі будзеш мудры, для сябе будзеш мудры, а калі станеш насьмешнікам — сам будзеш мець шкоду.
- 13** Дурнота — жанчына крыклівая, неразумная і нічога ня ведае;
- 14** сядзіць каля дэзвярэй дому свайго на пасадзе, на вышынях гарадзкіх,
- 15** каб клікаць тых, што праходзяць дарогаю, што ідуць проста съцежкамі сваімі:
- 16** «Хто неразумны, няхай прыйдзе сюды», а да бязглуздага кажа:
- 17** «Вада крадзеная салодкая, і схаваны хлеб смачнейши».
- 18** І ня ведае той, што там мерцвякі, і што ў цемры адхлані запрошаныя ёю.

Разъдзел 10

¹ Прыповесьці Салямана. Мудры сын — радасыць для

бацькі, а дурны сын — смутак для маці.

2 Не прыносяць карысъці скарбы бязбожныя, а праведнасьць ратуе ад съмерці.

3 Не дазволіць ГОСПАД галадаваць душы праведніка, але адкіне жаданыні бязбожнікаў.

4 Лянівая рука робіць бедным, а рука працавітая ўзбагачае.

5 Хто летам зьбірае, той сын разважлівы, а хто съпіць у жніво — сын ганебны.

6 Дабраславенсты — на галаве праведнага, а вусны бязбожнікаў хаваюць няправасьць.

7 Памяць пра праведніка дабраслаўлёнай, а імя бязбожнікаў спаражнене.

8 Мудры сэрцам прыймае прыказаныні, а той, хто мае вусны неразумныя, упадзе.

9 Хто ходзіць беззаганна, той ходзіць бясьпечна, а хто крывіць шляхі свае, будзе выяўлены.

10 Хто міргае вачыма, той робіць прыкрасыць, і той, хто мае вусны неразумныя, упадзе.

11 Вусны праведніка — крыніца жыцьця, а вусны бязбожнікаў хаваюць няправасьць.

12 Нянявісьць выклікае сваркі, а любоў пакрывае ўсе правіны.

13 У вуснах разумнага знаходзіцца мудрасыць, а кій — на съпіне бязглуздага.

14 Мудрыя захоўваюць веданыне, а вусны неразумнага вядуць да загубы.

15 Маёмасыць багатага — умацаваны горад для яго, загуба для бедных — галеча іхняя.

16 Праца праведніка вядзе да жыцьця, набытак бязбожніка — да грэху.

17 На съцежцы жыцьця той, хто прыймае настаўленыне, а хто адкідае дакараныне — блукае.

- 18** Хто хавае нянавісьць, у таго вусны хлусылівия, а хто паклёп разносіць, той дурань.
- 19** У мнстве словаў не пазъбегнеш грэху, а хто стрымлівае вусны свае, той разважлівы.
- 20** Язык праведніка — адборнае срэбра, а сэрца бязбожніка нічога ня вартае.
- 21** Вусны праведнага пасьвяць многіх, а бязглуздыя паміраюць ад нястачы розуму.
- 22** Дабраславенства ад ГОСПАДА, яно ўзбагачае, і смутку з сабою не прыносіць.
- 23** Радасьць для дурня — учынкі ганебныя, а чалавек разумны [радуецца] мудрасьці.
- 24** Тое, чаго баіцца бязбожнік, прыйдзе на яго, а прагненьні праведных споўняцца.
- 25** Калі пранясецца віхура, ня будзе больш бязбожніка, а праведнік мае вечны падмурак.
- 26** Як воцат для зубоў і як дым для вачэй, так гультай для тых, што яго пасылаюць.
- 27** Страх перад ГОСПАДАМ памнажае дні, а гады бязбожнікаў скароцяцца.
- 28** Чаканьне праведнікаў — радасьць, а спадзяваньне бязбожнікаў загіне.
- 29** Шлях ГОСПАДАЎ — апора для беззаганных і загуба для злачынцаў.
- 30** Праведнік не пахісънецца навекі, а бязбожнікі ня будуць жыць на зямлі.
- 31** Вусны праведніка памнажаюць мудрасьць, а язык падступны будзе адсечаны.
- 32** Вусны праведніка ведаюць, што даспадобы [Богу], а ў вуснах бязбожнікаў — падступнасць.

Разъдзел 11

1 Агіда для ГОСПАДА — шалі падманлівия, а вагі

дакладныя даспадобы Яму.

2 Прыходзіць пыхлівасьць, прыходзіць і ганьба, а ў пакорлівых — мудрасьць.

3 Беззаганнасьць правых вядзе іх, а крывадушнасьць зрадлівых загубіць іх.

4 Не дапаможа багацьце ў дзень гневу, а праведнасьць ратуе ад съмерці.

5 Праведнасьць беззаганнага раўняе шлях ягоны, а бязбожнік падае праз бязбожнасьць сваю.

6 Праведнасьць правых ратуе іх, а ліхадзеі будуць злоўленыя злачынствам сваім.

7 Калі памірае чалавек бязбожны, гіне надзея [яго], і спадзяваньне злачынцаў прападае.

8 Праведнік ратуецца ад бяды, а бязбожнік прыходзіць на месца яго.

9 Крывадушнік вуснамі забівае бліжняга свайго, а праведнік ратуецца праз веданьне.

10 Калі добра ідзе праведным, радуецца горад, і калі гінуць бязбожнікі, [горад] съяткуе.

11 Дабраславенствам правых узвышаецца горад, а вуснамі бязбожнікаў руйнуеца.

12 Той, хто пазбаўлены разуму, пагарджае бліжнім сваім, а чалавек разумны захоўвае мір.

13 Хто ходзіць з абмовамі, адкрывае таямніцу, а той, хто верны духам, захоўвае слова.

14 Дзе няма добрай рады, народ прападае, а пры мнóstве дарадцаў — выратаванье.

15 Шкодзіць сабе той, хто паручаетца за чужога, а хто ненавідзіць даваць руку, той бясьпечны.

16 Дабрадзейная жанчына здабывае славу, і моцныя здабываюць багацьце.

17 Чалавек міласэрны робіць добро душы сваёй, а бязылітасны нішчыць цела сваё.

- 18** Падманлівы набытак здабудзе бязбожнік, а таму, хто сее праведнасьць, будзе пэўная нагарода.
- 19** Праведнасьць [вядзе] да жыцьця, а хто імкнецца да зла, [імкнецца] да съмерці.
- 20** Агіда для ГОСПАДА крывадушныя сэрцам, але тыя, хто ходзяць беззаганна, даспадобы Яму.
- 21** Можна паручыцца, зло не пазъбегне пакараньня, а насенъне праведных будзе збаўленае.
- 22** Як залатое колца ў лычы съвіньні, так прыгожая жанчына, але бяз розуму.
- 23** Прагненьне праведнікаў — толькі добро, а чаканьне бязбожнікаў — гнеў.
- 24** Адзін сыпе [шчодра], і дадаецца яму, а другі лішне ашчадны, і бяднее.
- 25** Дабрадзейная душа будзе насычана, і хто поіць [другіх], сам напоены будзе.
- 26** Хто затрымлівае збожжа, таго праклінае народ, але дабраславенства на галаве таго, хто продае.
- 27** Хто імкнецца да добра, той шукае зычлівасці, а хто шукае зла, да таго яно прыйдзе.
- 28** Хто спадзяеца на бағацьце сваё, упадзе, а праведнікі, як лісьце, зелянеюць.
- 29** Хто руйнуе дом свой, атрымае ў спадчыну вецер, і неразумны будзе слугою мудрага сэрцам.
- 30** Плод праведнага — дрэва жыцьця, і мудры здабывае душки.
- 31** Вось, праведнік будзе мець адплату на зямлі, пагатоў бязбожнік і грэшнік.

Разъдзел 12

- 1** Хто любіць настаўленъне, любіць веданье, а хто ненавідзіць дакаранье, той дурань.

- 2** Добры знайдзе ласку ў ГОСПАДА, але чалавека зламыснага Ён асудзіць.
- 3** Ня будзе стаяць чалавек бязбожнасьцю, а корань праведных не захістаецца.
- 4** Дабрадзейная жонка — карона для мужа свайго, а бессаромная — як гніль у костках ягоных.
- 5** Думкі праведных слушныя, намеры бязбожнікаў падступныя.
- 6** Словы бязбожнікаў цікуюць на кроў, але вусны правых ратуюць іх.
- 7** Паваленые бязбожнікі, і няма іх, а дом праведных будзе стаяць.
- 8** Хваляць чалавека паводле разуму ягонага, але той, хто мае ліхое сэрца, будзе пагарджаны.
- 9** Лепей быць простым і працаўць на сябе, чым выдаваць сябе за паважнага і ня мець хлеба.
- 10** Праведнік рупіцца пра жыцьцё быдла свайго, а нутро бязбожных бязылітаснае.
- 11** Хто абрабляе зямлю сваю, той насыціцца хлебам, а хто ганяеца за марнасьцю, той ня мае разуму.
- 12** Бязбожнік жадае [злавіць у] пасткі ліхоцьця, а корань праведных прыносіць [плод].
- 13** Ліхадзей заблытаеца пра разумны вуснаў сваіх, а праведнік выйдзе з бяды.
- 14** З плоду вуснаў сваіх чалавек насыціцца дабром, і праца рук чалавека зьвернеца да яго.
- 15** Шлях неразумнага слушны ў вачах ягоных, але мудры той, хто слухае параду.
- 16** Гнеў неразумнага выяўляеца адразу, а разумны хавае зьнявагу.
- 17** Хто дыхае праўдаю, той выкажацца праведна, а съведка фальшывы хлусіць.
- 18** Ёсьць такі, што лапоча і раніць, як мечам, а язык мудрага лечыць.

- 19** Вусны праўдамоўныя трываць будуць вечна, а язык хлусълівы — імгненьне.
- 20** Ашуканства ў сэрцы тых, якія задумляюць ліхоту, а ў тых, якія радзяць мір, — радасць.
- 21** Не спаткае праведніка нічога благога, а ў бязбожніка будзе поўна няшчасцяў.
- 22** Агіда для ГОСПАДА вусны хлусълівия, а тыя, што дзейнічаюць сумленна, падабаюцца Яму.
- 23** Чалавек разумны прыходзівае веданыне, а сэрца дурняў абвяшчае глупства.
- 24** Рука руплівых будзе мець уладу, а нядбайнія будуць даньнікамі.
- 25** Смутак у сэрцы чалавека прыгнятае яго, а добрае слова развязаселіць яго.
- 26** Праведнік мае перавагу над бліжнім сваім, а шлях бязбожнікаў зводзіць іх саміх.
- 27** Гультай не съпячэ ўпаляванага, а маёмасць чалавека руплівага каштоўная.
- 28** На съцежцы праведнасці — жыцьцё, і на шляху яе няма съмерці.

Разъдзел 13

- 1** Мудры сын [слухае] настаўленыне бацькі, а насымешнік ня слухае да караныня.
- 2** З плоду вуснаў сваіх чалавек будзе жывіцца дабром, а душа ліхадзеяў — гвалтам.
- 3** Хто захоўвае вусны свае, захоўвае душу сваю, а хто шырока адкрывае рот свой, будзе мець зынішчэніе.
- 4** Душа гультая жадае і ня мае нічога, а душа руплівага будзе насычаная.
- 5** Праведнік ненавідзіць слова хлусълівае, а бязбожнік ганьбіць і зневажае [сябе].

- 6** Праведнасьць захоўвае таго, хто беззаганны ў шляху [сваім], а бязбожнасьць губіць грэшніка.
- 7** Адзін выдае сябе за багатага, нічога ня маючы, іншы выдае сябе за беднага, маючы шмат багацьця.
- 8** Выкуп душы чалавека — багацьце ягонае, а бедны пагрозы ня чуе.
- 9** Свягло праведных радасна звязе, а съветач бязбожнікаў стухне.
- 10** Пыхлівасьць толькі да звадкі прыводзіць, а ў тых, што парады прыймаюць, — мудрасьць.
- 11** Багацьце, [здабытае] марным чынам, змалее, а хто зьбірае яго рукою сваёю, — памнажае яго.
- 12** Спадзяваньне, якое доўжыцца, — боль сэрца, а зъдзейсненае жаданьне — дрэва жыцьця.
- 13** Хто пагарджае Словам, той будзе зынішчаны, а хто бацца прыказаньняў, атрымае ўзнагароду.
- 14** Закон мудрага — крыніца жыцьця, каб пазъбегнуць пастак съмерці.
- 15** Добры розум дае зычлівасьць, а шлях ліхадзеяў цяжкі.
- 16** Кожны разумны дзейнічае з веданьнем, а дурны выяўляе неразумнасьць.
- 17** Бязбожны пасланец трапляе ў бяду, а верны пасол [прыносіць] аздараўленьне.
- 18** Галеча і ганьба таму, хто адкідае настаўленыне, а той, хто прыймае дакараньні, будзе ў пашане.
- 19** Спойненае жаданьне — асалода для душы, але адварнуцца ад зла — агіда для дурня.
- 20** Хто ходзіць з мудрым, будзе мудрым, а хто сябруе з дурнем, загалосіць.
- 21** Ліха гоніцца за грэшнікамі, а праведным будзе аднагароджана дабром.
- 22** Добры пакідае спадчыну і ўнукам, а багацьце грэшнікаў захоўваецца для праведных.

23 Многа хлеба і на ніве бедных, але некаторыя гінуць, бо няма суду.

24 Хто шкадуе дубца свайго, той ненавідзіць сына свайго, а хто любіць яго, той з маленства настаўляе яго.

25 Праведнік есьць і насычае душу сваю, а нутро бязбожнікаў будзе ў нястачы.

Разъдзел 14

1 Мудрая жонка будзе сабе дом, а неразумная руйнуе яго сваімі рукамі.

2 Хто ходзіць праста, той баіцца ГОСПАДА, а хто крывіць шляхі свае, той грэбую Ім.

3 У вуснах неразумнага дубец пыхлівасьці, а вусны мудрых захоўваюць іх.

4 Дзе няма скаціны, там ясьлі пустыя, але багата прыбытку ад сілы вала.

5 Съведка праўдзівы ня схлусіць, а съведка фальшывы дыхае няпраўдай.

6 Насъмешнік шукае мудрасьці, і яе няма, але веданьне лёгкае для разумнага.

7 Адыйдзі ад чалавека дурнога, бо ня знайдзеш вуснаў разумных.

8 Мудрасьць разумнага — у разуменіні шляху свайго, а неразумнасць дурняў — у ашуканстве.

9 Неразумныя съмяюцца з віны, а пасярод правых — зычлівасьць.

10 Сэрца ведае горыч душы сваёй, і ў радасьць ягоную ня ўвойдзе чужынец.

11 Дом бязбожнікаў будзе зьнішчаны, а намёт правых закрасуе.

12 Ёсьць шлях, які слушны ў вачах чалавека, але канец яго — шляхі съмерці.

13 І ў часе съмеху баліць сэрца, і заканчэнъне радасьці — смутак.

14 Падступны сэрцам насыціцца шляхамі сваімі, а добры чалавек — сваімі.

15 Неразумны верыць кожнаму слову, а разумны разважае пра крокі свае.

16 Мудры баіцца і адварочваецца ад зла, а дурны гняўлівы і самаўпэўнены.

17 Скоры на гнеў робіць дурасьць, а чалавек зламысны зъненавіджаны.

18 Неразумныя атрымліваюць у спадчыну дурасьць, а разумныя ўкарануюцца веданьнем.

19 Ліхія паклоняцца перад добрымі, а бязбожнікі — каля брамаў праведнікаў.

20 Бедны зъненавіджаны нават бліжнім сваім, але шмат тых, хто любіць багатага.

21 Хто цураецца бліжняга свайго, той грашыць, а хто літуецца над бедным, той шчасльівы.

22 Ці ж не заблукалі тыя, якія задумляюць зло? Але міласэрнасьць і праўда будзе тым, якія задумляюць добрае.

23 З кожнае працы будзе прыбытак, а ад пустых словаў — толькі нястача.

24 Карона мудрых — багацьце іхняе, а вянок дурняў — глупства іхняе.

25 Съведка праўдзівы ратуе душы, а хлусьлівы дыхае няпраўдай.

26 У страху перад ГОСПАДАМ моцная пэўнасьць, і для сыноў Сваіх Ён будзе прыстанішчам.

27 Страх перад ГОСПАДАМ — крыніца жыцьця, каб пазъбегнуць пастак съмерці.

28 У мнстве народу веліч валадара, а ў малалікасъці людзей — загуба князя.

- 29** У павольнага на гнеў багата розуму, а запальчывы выяўляе дурасьць.
- 30** Лагоднае сэрца — жыцьцё для цела, а зайдрасьць — парахненые косткамі.
- 31** Хто прыгнятае ўбогага, той зьневажае Творцу ягонага, але шануе Яго той, хто літуеца над бедным.
- 32** Бязбожнік будзе адкінуты за ліхоцьце сваё, а праведнік і пры съмерці сваёй мае надзею.
- 33** У сэрцы разумнага жыве мудрасьць, і паміж дурняў яна вядомая.
- 34** Праведнасць узвышае народ, а грэх — ганьба для народаў.
- 35** Зычлівы валадар да слугі разумнага, але абурэнные ягонае на таго, хто асаромлівае яго.

Разъдзел 15

- 1** Лагодны адказ адхіляе ярасьць, а слова абраузльвае выклікае гнеў.
- 2** Язык мудрых прыносіць веды, а вусны неразумных выказываюць глупства.
- 3** Вочы ГОСПАДА на кожным месцы, яны бачаць добрых і ліхіх.
- 4** Здаровы язык — дрэва жыцьця, а зласцілівы — заламаныне духа.
- 5** Неразумны грэбую настаўленынем бацькі, а хто зважае на дакараныні — разумнее.
- 6** У доме праведніка шмат багацьця, а ў набытках бязбожніка — замяшаныне.
- 7** Вусны мудрых сеюць веды, а сэрца бязглуздых не такое.
- 8** Ахвяра бязбожнікаў — агіда для ГОСПАДА, а малітвы правых Яму даспадобы.
- 9** Агіда для ГОСПАДА — шлях бязбожніка, а таго, хто імкнецца да праведнасці, Ён любіць.

10 Таму, хто ўхіляеца з дарогі, — строгая кара, і той, хто дакараньне ненавідзіць, — памрэ.

11 Адхлань і пекла перад [вачыма] ГОСПАДА, а тым больш сэрцы сыноў чалавечых.

12 Насъмешнік ня любіць таго, хто яго дакарае, і да мудрых ня пойдзе.

13 Радаснае сэрца робіць ablічча вясёлым, а калі сэрца сумуе — дух разьбіты.

14 Сэрца разумнае шукае веданьня, а вусны неразумных жывяцца дурнотаю.

15 Усе дні прыгнечанага ліхія, а ў каго добра на сэрцы, у таго заўсёды бяседа.

16 Лепш малое ў страху перад ГОСПАДАМ, чым вялікія скарбы, а з імі трывога.

17 Лепш крыху гародніны з любоўю, чым тлусты вол з няявісьцю.

18 Чалавек гняўлівы выклікае згадкі, а няскоры да гневу супакойвае спрэчку.

19 Шлях гультая як жываплот з церня, а съцежка правых — гладкая.

20 Мудры сын — радасьць для бацькі, а дурны чалавек пагарджае маці сваёй.

21 Дурасьць — радасьць для невука, а чалавек разумны ідзе простай дарогай.

22 Бяз рады руйнуюцца намеры, а з мноствам дарадцаў яны зьдзяйсьняюцца.

23 Радуецца чалавек з адказу вуснаў сваіх, і якое добрае слова адпаведнае.

24 Съцежка жыцьця ў разважлівага [вядзе] ўгару, каб пазъбегнуць адхлані, якая ў доле.

25 ГОСПАД развалывае дом пыхліўцаў, а мяжу ўдавы ён вызначае.

26 Агіда для ГОСПАДА — думкі бязбожных, а прамовы чыстыя прыемныя [Яму].

- 27** Нішчыць свой дом сквапны да зыску, а хто ненавідзіць падарункі, будзе жыць.
- 28** Сэрца праведніка разважае пра адказ, а вусны бязбожнікаў вымаўляюць ліхоту.
- 29** ГОСПАД далёка ад бязбожнікаў, але малітвы праведных ён чуе.
- 30** Свяতло вачэй радуе сэрца, і добрая вестка ўмацоўвае косткі.
- 31** Вуха, якое слухае дакараньні жыцьця, будзе жыць сярод мудрых.
- 32** Хто адкідае настаўленыне, грэбуе душою сваёю, а хто слухае дакараньні, здабывае розум.
- 33** Страх перад ГОСПАДАМ навучае мудрасьці, і ўпакораньне папераджае славу.

Разъдзел 16

- 1** Да чалавека [належыць] меркаванье сэрца, але ад ГОСПАДА адказ языка.
- 2** Усе шляхі чалавека чыстыя ў вачах ягоных, але ГОСПАД узважвае души.
- 3** Ускладзі на ГОСПАДА ўсе справы свае, і ўсе намеры твае зъдзейсьніцца.
- 4** Усё зрабіў ГОСПАД дзеля Сябе, і нават бязбожніка на дзень ліхі.
- 5** Агіда для ГОСПАДА кожны пыхлівы сэрцам, можна паручыцца, ён не застанецца непакараным.
- 6** Міласэрнасьцю і праўдай адкупляецца беззаконыне, і страх перад ГОСПАДАМ адводзіць ад зла.
- 7** Калі ГОСПАДУ даспадобы шляхі чалавека, ён нават ворагаў ягоных пагодзіць з ім.
- 8** Лепш малое ў праведнасьці, чым багатыя прыбыткі ў беззаконыні.
- 9** Сэрца чалавека абдумвае шлях свой, але ГОСПАД накіроўвае крокі ягоныя.

- 10** Калі слова натхнёнае ў вуснах валадара, у судзе ня будзе падступным язык ягоны.
- 11** Вага і шалі справядлівыя — ад ГОСПАДА, і ўсе камяні ваговыя ў торбе — справа Ягоная.
- 12** Агіда для валадара — учынкі бязбожныя, бо пасад умацоўваецца праведнасцю.
- 13** Падабаюцца валадару вусны праведныя, і таго, хто гаворыць праўдзіва, ён любіць.
- 14** Гнеў валадара — веснік съмерці, але мудры чалавек улагодзіць яго.
- 15** У съятле ablічча валадара — жыцьцё, і зычлівасць ягоная — як воблака з познім дажджом.
- 16** Нашмат лепш прыдбаць мудрасць, чым золата, і лепей прыдбаць розум, чым срэбра.
- 17** Шырокая дарога правых — адвярнуцца ад зла; хто пільнуе шлях свой, той захоўвае душу сваю.
- 18** Перад загубай ідзе пыхлівасць, і перад падзеньнем — дух ганарысты.
- 19** Лепш скарацца духам з пакорнымі, чым дзяліць здабычу з пыхліўцамі.
- 20** Разважлівы ў слове знайдзе добрае, і той, хто спадзяецца на ГОСПАДА, — шчаслівы.
- 21** Мудрага сэрцам называюць разумным, і слодыч вуснаў павялічвае веды.
- 22** Розум — крыніца жыцьця для тых, хто мае яго, але настаўленыне неразумных — глупства.
- 23** Сэрца мудрага робіць разважлівымі вусны ягоныя і мове ягонай дадае ведаў.
- 24** Прыйемныя слова — сотавы мёд, асалода для души і лекі для цела.
- 25** Ёсьць шлях, які [падаецца] слушным перад ablічкам чалавека, але ў канцы ягоным — шлях съмерці.

- 26** Работнік цяжка працуе для сябе, бо рот ягоны прымушае яго.
- 27** Чалавек нягодны ліхоцьце рыхтуе, і ў вуснах ягоных нібы агонь палочы.
- 28** Чалавек падступны сее звадкі, і пляткар разъдзяляе сяброў.
- 29** Чалавек злачынны зводзіць бліжняга свайго і вядзе яго на шлях нядобры,
- 30** прыплюшчае вочы свае, қаб прыдумляць подступ, крывіць губы свае, робячы ліха.
- 31** Сівізна — слайная карона, на шляху праведнасьці знаходзяць яе.
- 32** Лепш павольны на гнеў, чым магутны, і той, які пануе над духам сваім, чым заваёўнік гораду.
- 33** Жэрабя кідаюць у зайлоньне, але ад ГОСПАДА ўсе суды яго.

Разъдзел 17

- 1** Лепш сухая луста ў супакоі, чым дом, поўны заколатай жывёлы, са сваркамі.
- 2** Разумны слуга будзе панаваць над шалапутным сынам і між братоў будзе дзяліць спадчыну.
- 3** Літавальны гаршчок — для срэбра, і горан — для золата, а сэрцы выпрабоўвае ГОСПАД.
- 4** Ліхотнік зважае на вусны нягодныя, хлус слухае язык згубны.
- 5** Хто насыміхаецца з беднага, той зневажае Творцу ягонага, і хто цешыщца з няшчасція, не пазъбегне пакараньня.
- 6** Карона старых — сыны сыноў, і слава сыноў — бацькі іхнія.
- 7** Не пасуе бязглуздаму паважная мова, тым больш шляхетнаму вусны брахлівыя.

- 8** Хабар — каштоўны камень у вачах гаспадара яго, куды толькі зьвернецца ён, будзе мець посьпех.
- 9** Хто прыкрывае правіну, шукае любові, а хто паўтарае слова, разъдзяляе сяброў.
- 10** Мацней дзейнічае нагана на разумнага, чым сто ўдараў на дурнога.
- 11** Ліхадзей шукае толькі непаслухмянства, таму бязылітасны анёл будзе пасланы супраць яго.
- 12** [Лепш] спаткаць мяdzьведзіцу, пазбаўленую дзяцей, чым дурня ў неразумнасці ягонай.
- 13** Хто адплочвае злом за дабро, у таго зло не адыйдзе ад дому ягонага.
- 14** Пачатак звадкі — прарыў вады, перш, чым спрэчка пачнеца, пакінь [яе].
- 15** Той, хто апраўдвае злачынцу, і той, хто вінаваціць праведніка, — абодва агіда для ГОСПАДА.
- 16** Навошта грошы ў руцэ дурнога, каб набыць мудрасці, калі няма розуму?
- 17** Сябра любіць у кожны час, і ў нядолі робіцца братам.
- 18** Чалавек, пазбаўлены розуму, дае руку і ручаецца перад абліччам бліжняга свайго.
- 19** Хто любіць сваркі, любіць грэх, і хто падымае высока вароты свае, шукае загубы.
- 20** Крыгадушнае сэрца ня знайдзе дабра, і язык здрадлівы трапіць у бяду.
- 21** Хто нараджае неразумнага, [нараджае] на смутак сабе, і бацька бязглуздага ня будзе цешыцца.
- 22** Радаснае сэрца аздараўляе, [нібы] лекі, а маркотны дух сушыць косткі.
- 23** Бязбожнік бярэ хабар з-за пазухі, каб скрывіць съцежкі правасудзьдзя.

- 24** Перад аблічкам разумнага — мудрасьць, а вочы дурня — на канцы зямлі.
- 25** Сын неразумны — згрызота для бацькі свайго і горыч для той, якая яго нарадзіла.
- 26** Таксама нядобра караць праведніка і біць шляхетнага за шчырасьць.
- 27** Хто мае веданьне, той у словах ашчадны, і чалавек разумны мае спакойны дух.
- 28** Таксама неразумны, калі маўчыць, лічыщца мудрым, і калі закрывае вусны свае, разважлівым.

Разъдзел 18

- 1** Славольны шукае жаданьня [свайго] і кожнай цвярозай думцы працівіцца.
- 2** Дурань ня хоча застанаўляцца, а толькі каб выявіць разум свой.
- 3** Калі прыходзіць бязбожнік, прыходзіць пагарда, і разам з сорамам — ганьба.
- 4** Словы вуснаў чалавечых — глыбокія воды, крыніца мудрасьці — бурлівы ручай.
- 5** Нядобра зважаць на аблічча бязбожнага, каб паваліць праведнага на судзе.
- 6** Словы дурня прыводзяць да спрэчкі, і вусны ягоныя выклікаюць бойку.
- 7** Вусны дурня — загуба ягоная, а мова ягоная — пастка для душы яго.
- 8** Словы пляткара — як прысмакі, яны зыходзяць у глыб нутра.
- 9** Нядбайны ў рабоце сваёй — брат нішчыцеля.
- 10** Імя ГОСПАДА — магутная вежа, пабяжыць туды праведнік і будзе ў бясьпецы.
- 11** Маёмасьць багатага — умацаваны горад для яго, уяўляецца яна яму як муры высокія.

- 12** Перад загубай вывышаецца сэрца чалавека, а ўпакораньне папераджае славу.
- 13** Хто дае адказ раней, чым выслушае, той неразумны, і сорам яму.
- 14** Дух чалавека пераносіць немач сваю, але дух маркотны хто можа ўзыняць.
- 15** Сэрца разважнае набывае веды, і вуха мудрых шукае веданьня.
- 16** Падарунак чалавека дае яму прастору і да вялікіх прывядзе яго.
- 17** Першы ў спрэчцы сваёй [падаецца] справядлівым, але прыйдзе бліжні ягоны і выспрабуе яго.
- 18** Жэрабя спыняе сваркі і дзеліць між магутнымі.
- 19** Пакрыўджаны брат — як умацаваны горад, а сваркі — як завалы ў замку.
- 20** З плоду вуснаў сваіх насыціць чалавек нутро сваё, з прыбыткаў губаў сваіх насыціцца.
- 21** Съмерць і жыцьцё ў руцэ языка; хто любіць яго, будзе есьці плады ягоныя.
- 22** Хто знайшоў жонку, той знайшоў добрае і атрымаў ласку ад ГОСПАДА.
- 23** Бедны гаворыць, умольваючы, а багаты адказвае груба.
- 24** Чалавек, які мае сяброў, сам павінен быць сяброўскі, і бывае, што сябар больш любіць, чым брат.

Разъдзел 19

- 1** Лепш бедны, які ходзіць у беззаганнасці сваёй, чым крывадушны вуснамі сваімі, і да таго ж дурны.
- 2** Таксама нядобра души бяз ведаў, і хто съпяшаецца нагамі [сваімі], саграшыць.
- 3** Неразумнасць чалавека крывіць шлях ягоны, але сэрца ягонае гневаецца на ГОСПАДА.

- 4** Маёмасьць дадае шматлікіх сяброў, а ўбогага пакідае бліжні ягоны.
- 5** Сьведка фальшывы не пазъбегне пакараньня, і хто дыхае няпраўдай, не ўратуецца.
- 6** Шмат хто паніжаецца перад магнатам, і кожны сябруе з чалавекам, які [дае] падарункі.
- 7** Усе браты беднага ненавідзяць яго, тым больш сябры ягоныя аддаляюцца ад яго; той бяжыць, каб паразмаўляць, але іх няма.
- 8** Хто набывае разум, той любіць душу сваю, хто шукае разважлівасцьці — знаходзіць дабро.
- 9** Сьведка фальшывы не пазъбегне пакараньня, і хто дыхае няпраўдай, загіне.
- 10** Не пасуе дурню раскоша, тым больш слuze мець уладу над князямі.
- 11** Розум чалавека стрымлівае гнеў ягоны, і слава яго — у прабачэнні правінаў.
- 12** Гнеў валадара — як рыканье ільва, а зычлівасць ягоная — як раса на траве.
- 13** Неразумны сын — загуба для бацькі, а сварлівая жонка — як няспыннае капаньне [праз дах].
- 14** Дом і маёмасьць — спадчына ад бацькоў, але разумная жонка — ад ГОСПАДА.
- 15** Лянота кідае ў сон, і нядбайнай душа будзе цярпець голад.
- 16** Хто захоўвае прыказаньні — захоўвае душу сваю, хто не шануе шлях Яго — памрэ.
- 17** Хто літуецца над убогім, той пазычае ГОСПАДУ, за дабрадзеяства Ён аднагародзіць яму.
- 18** Карай сына свайго, пакуль ёсьць надзея, і няхай не спрычыніцца да загубы яго душа твая.
- 19** Зласлівы няхай атрымае пакараньне, бо калі пашкадуеш яго, яшчэ больш павялічыш [карү].

- 20** Слухай парады і прыймай настаўленъне, каб стаўся ты мудрым пры канцы [дзён].
- 21** Шмат думак у сэрцы чалавека, але збудзеца намер ГОСПАДА.
- 22** Пажаданая для чалавека міласэрнасьць ягоная, і бедны лепшы за чалавека хлусълівага.
- 23** Страх перад ГОСПАДАМ [вядзе] да жыцьця, і такі [чалавек] будзе жыць, і насыціцца, і зло не наведае яго.
- 24** Гультай хавае руку сваю ў місе, але нават да вуснаў сваіх не падымае яе.
- 25** Бі насымешніка, і неразумны паразумнее, дакарай разумнага, і ён здабудзе веданъне.
- 26** Руйнуе бацьку, выганяе маці сын, які прыносіць сорам і ганьбу.
- 27** Перастань, сыне мой, слухаць настаўленъні, якія адводзяць ад словаў веданъня.
- 28** Съведка нягодны насыміхаецца над судом, і вусны бязбожнікаў глытаюць злачынства.
- 29** Падрыхтаваныя прысуды для насымешнікаў, а хвастанъне — на плечы дурняў.

Разъдзел 20

- 1** Віно зъдзеклівае, сікера галасълівая, і кожны, хто блукае з імі, ня мае мудрасьці.
- 2** Ярасьць валадара — як рыканъне ільва, хто выклікае яе, грашыць супраць душы сваёй.
- 3** Слава для чалавека — пакінуць спрэчку, а ўсе неразумныя задзірлівыя.
- 4** Гультай ня хоча араць, бо холадна, таму будзе прасіць у час жніва, і [не атрымае] нічога.
- 5** Намеры ў сэрцы чалавека — глыбокія воды, але разумны чалавек вычэрпвае іх.

- 6** Багата людзей абвяшчае пра міласэрнасьць сваю,
але праўдамоўнага чалавека хто можа знайсьці?
- 7** Праведнік ходзіць у беззаганнасці сваёй,
шчасльвия сыны ягоныя пасъля яго.
- 8** Валадар, які сядзіць на судовым пасадзе, раскідае
вачыма сваімі ўсякую ліхоту.
- 9** Хто можа сказаць: «Я ачысьціў сэрца маё, я чысты
ад грэху майго»?
- 10** Неаднолькавыя вагі і неаднолькавая эфа, адно і
другое — агіда для ГОСПАДА.
- 11** Нават у юнака па паводзінах можна зразумець, ці
чыстыя, ці правыя справы ягоныя.
- 12** Вуха, якое чуе, і вока, якое бачыць, — ГОСПАД зрабіў
і адно, і другое.
- 13** Не любі спаць, каб табе не зъяднець, адкрый вочы
свае, і насыщіся хлебам.
- 14** «Дрэннае, дрэннае», — кажа пакупнік, а калі адый-
дзецца, тады хваліцца.
- 15** Ёсьць золата і мноства пэрлінаў, але
найкаштоўнейшая рэч — вусны разумныя.
- 16** Забяры адзеньне яго, бо ён паручыўся за чужога, і
за чужынца вазымі заклад ад яго.
- 17** Салодкі чалавеку хлеб ашуканства, але потым
пяском напоўняцца вусны ягоныя.
- 18** Думкі ўмацоўваюцца парадамі, і з разважлівасцю
вядзі вайну.
- 19** Хто ходзіць абмоўнікам, той выяўляе таямніцы,
дык ня звяззваіся з тым, хто рот свой развязаўляе.
- 20** Хто клянне бацьку свайго і маці сваю, у таго съветач
патухне сярод глыбокай цемры.
- 21** Спадчына, на пачатку пасъпешліва здабытая, ня бу-
дзе пры канцы дабраслаўлённая.
- 22** Не кажы: «Я адплачу за зло», спадзявайся на
ГОСПАДА, і ён выбавіць цябе.

- 23** Агіда для ГОСПАДА — неаднолькавыя вагі, і шалі падманлівия — ня добра.
- 24** Ад ГОСПАДА крокі чалавека, і як жа чалавеку зразумець шлях свой?
- 25** Пастка для чалавека — пасъпешліва зрабіць шлюбаваньне, а пасъля абяцаńня разважаць.
- 26** Мудры валадар раскідае бязбожнікаў і зъверне на іх кола [малатарнае].
- 27** Съветач ГОСПАДАЎ — дух чалавечы, ён дасъледуе ўсе сховы нутра.
- 28** Міласэрнасьць і праўда ахоўваюць валадара, і міласэрнасьцю ўмацоўваеца пасад ягоны.
- 29** Слава юнакоў — сіла іхняя, а веліч старых — сівізна.
- 30** Вытні і раны — лекавальная масыць, [якая пазбаўляе] ад ліхоты, і ўдары [ачышчаюць] глыбіню нутра.

Разъдзел 21

- 1** Сэрца валадара ў руцэ ГОСПАДА, як ручай водаў; Ён скіроўвае яго, куды хоча.
- 2** Усе шляхі чалавека слушныя ў вачах ягоных, але ГОСПАД узважвае сэрцы.
- 3** Праведнасьць і суд даспадобы ГОСПАДУ больш, чым ахвяра.
- 4** Узынесеная вочы і надзьмутае сэрца — ніва бязбожнікаў, [і гэта] грэх.
- 5** Думкі руплівага [прыносяць] прыбытақ, а кожны нецярплівы [будзе мець] нястачу.
- 6** Зъбіраньне скарабаў языком падманлівым — пара, што зьнікае, і шуканьне съмерці.
- 7** Злачыннасьць бязбожнікаў зъвернецца на іх, бо яны грэбуюць чыніць суд [справядлівы].

- 8** Крывы шлях чалавека нягоднага, а справы чыстага — простыя.
- 9** Лепей жыць у куце на даху, чым са сварліваю жонка ў прасторным доме.
- 10** Душа бязбожніка жадае зла, ня знайдзе [ласкі] ў вачах ягоных бліжні яго.
- 11** Калі караюць насымешніка, неразумны стаецца мудрэйшым, і калі мудрага вучаць, ён здабывае веданье.
- 12** Разважае праведнік пра дом бязбожніка, як гінуць бязбожнікі ў ліхоцьці сваім.
- 13** Хто вуши свае затыкае на крык убогага, той сам будзе клікаць, але ня будзе адказу.
- 14** Падарунак таемны тушыць гнеў, а гасьцінец у зайлоньне [спыняе] вялікую ярасьць.
- 15** Правасуддзьдзе — радасьць для праведніка і загуба для злачынцаў.
- 16** Чалавек, які зьбіваецца са шляху розуму, супачыне ў грамадзе памёрших.
- 17** Хто любіць весяліцца, будзе ў нястачы, а хто любіць віно і алей, ня будзе багатым.
- 18** Выкупам за праведніка [будзе] бязбожнік, а [выкупам] за правага — ліхадзей.
- 19** Лепш жыць у зямлі пустыннай, чым з жонкай гняўлівай і сварлівой.
- 20** Прывабныя скарбы і алей у жытле мудрага, а бязглузды чалавек змарнует іх.
- 21** Хто імкненцца да праведнасці і міласэрнасці, знайдзе жыцьцё, праведнасць і славу.
- 22** Мудры ўвойдзе ў горад магутных і зрыне моц, у якой яны мелі пэўнасць.
- 23** Хто захоўвае вусны свае і язык свой, захоўвае душу сваю ад бедаў.

24 Славольны і дзёрзкі, называны блюзынерам, робіць усё ў шале нахабства.

25 Жаданьне гультая заб'е яго, бо рукі ягоныя адмаўляюцца працацаць.

26 Кожны дзень ён жадае і прагне, а праведнік дае і не шкадуе.

27 Ахвяра бязбожнікаў — брыдота, тым больш [брыйдотныя] тыя, якія складаюцца з падступнасцю.

28 Съведка хлусълівы згіне, а чалавек, які слухае, будзе гаварыць заўсёды.

29 Чалавек бязбожны ўпарты ablіччам сваім, а правы разумее шлях свой.

30 Няма мудрасці, і няма разуму, і няма рады насуперак ГОСПАДУ.

31 Каня рыхтуюцца на дзень бітвы, але перамога — ад ГОСПАДА.

Разъдзел 22

1 Лепш [добрае] імя, чым вялікія багацьці, лепш добрая слава, чым срэбра і золата.

2 Багаты і бедны сустракаюцца, Творца іх усіх — ГОСПАД.

3 Разумны бачыць зло і хаваецца, а неразумныя ідуць і будуць пакараныя.

4 [Нагарода] за пакору і страх перад ГОСПАДАМ — багацьце, і слава, і жыцьцё.

5 Церні і пасткі на шляху крывадушнага, а хто захоўвае душу сваю, той аддаляецца ад іх.

6 Пастаў юнака на слушны шлях, і ён ня збочыць з яго, нават калі састарэе.

7 Багаты пануе над бедным, і чалавек, які ўзяў пазыку, — слуга паверніка.

8 Хто сее беззаконьне, той будзе жаць ліха, і кій гневу ягонага будзе зынішчаны.

9 Хто мае добрае вока, той будзе дабраслаўлёны, бо з хлеба свайго дае ўбогаму.

10 Выгані насымешніка, і адыйдзе звадка, і суцішацца спрэчкі і абразы.

11 Хто любіць чыстасьць сэрца, у таго ласка на вуснах яго, і валадар з ім сябруе.

12 Вочы ГОСПАДА захоўваюць веданье, Ён касуе слова ліхадзея.

13 Гультай кажа: «Леў на двары, пасярод плошчы я буду забіты».

14 Вусны чужаніцы — глыбокая яма; на каго загневаўся ГОСПАД, той уваліцца туды.

15 Дурасьць прывязаная да сэрца юнака, але дубец настаўлення выганіць яе.

16 Хто ўціскае ўбогага, каб памножыць сваё, і дае багатаму, той згалее.

17 Прыхілі вуха тваё, і слухай слова мудрых, і сэрца тваё зъянрні да ведаў маіх,

18 бо цудоўна будзе, калі захаваеш іх у нутры тваім, і будуць яны таксама на вуснах тваіх,

19 каб пэўнасьць твая была ў ГОСПАДЗЕ, я вучу цябе сёньня.

20 Ці ж не пісаў я табе тройчы парады і навучаньні,

21 каб паведаміць табе дакладныя слова праўды, каб ты мог перадаць слова праўды тым, што паслалі цябе?

22 Не абдзірай убогага, таму што ён убогі, і не ўціскай прыгнечанага каля брамы,

23 бо ГОСПАД будзе бараніць у справе іхняй і адбярэ душу ў тых, якія іх абіраюць.

24 Не сябруй з васпанам гняўлівым і з чалавекам нястрыманым не хадзі,

25 каб ты не навучыўся съцежкам яго і не нацягнуў пятлі на душу тваю.

26 Ня будзь з тых, што даюць руку, што заручаюцца за даўгі.

27 Калі ня маеш, чым заплаціць, навошта маюць забраць з-пад цябе ложак твой?

28 Не перасоўвай мяжы старадаўняй, якую вызначылі бацькі твае.

29 Ці бачыў ты чалавека, спраўнага ў занятку сваім?

Перад абліччам валадароў ён будзе стаяць, ня будзе ён стаяць перад прасьцякамі.

Разъдзел 23

1 Калі сядзеш есьці з вялікім панам, пільна зважай, што перад табою,

2 і прыстаў нож да горла твайго, калі прагавітая душа твая.

3 Ня квапся на прысмакі ягоныя, бо гэта падманлівы хлеб.

4 Не намагайся мець багацьце, пакінь разважаныні свае.

5 Зъвернеш вочы твае на яго, а яго няма, бо справіць яно крылы сабе і паляціць, як арол, аж у неба.

6 Ня еш хлеб з зайдзросным і ня квапся на прысмакі ягоныя,

7 бо якія думкі ў сэрцы ягоным, такі і ён. «Еш і пі», — кажа ён табе, але сэрца ягонае не з табою.

8 Кавалак, які ты зьеў, званітуеш, дарэмныя будуць салодкія слова твае.

9 Не гавары ў вуши дурня, бо ён узгардзіць разумнымі прамовамі тваімі.

10 Не перасоўвай мяжы старадаўняй і на поле сіротаў не ўваходзь,

11 бо дужы Абаронца іхні, і Ён будзе бараніць іх у судовай справе іхнай з табою.

12 Зъварні сэрца тваё да настаўлення, і вуши твае — да словаў веданыня.

- 13 Не пакідай юнака без настаўленьня, бо калі пакараеш яго дубцом, ён не памрэ.
- 14 Ты пакараеш яго дубцом і выратуеш душу ягоную ад пекла.
- 15 Сыне мой, калі мудрым будзе сэрца тваё, будзе радавацца з табою і маё сэрца.
- 16 І будуць цешыцца ныркі мае, калі на вуснах тваіх будуць слова правасьці.
- 17 Няхай сэрца тваё не зайдзросціць грэшнікам, але кожны дзень няхай будзе яно ў страху перад ГОСПАДАМ,
- 18 бо ёсьць будучыня, і надзея твая не загіне.
- 19 Слухай, сыне мой, і будзь мудры, і скіроўрай сэрца тваё на шлях [просты].
- 20 Ня будзь сярод тых, што напіваюцца віна, сярод тых, што аб'ядаюцца мясам,
- 21 бо п'яніца і абжора зъяднеюць, і заспанасьць апране ў лахманы.
- 22 Слухай бацьку твойго, які нарадзіў цябе, і не цурайся маці тваёй, калі яна састарэе.
- 23 Купляй праўду і не прадавай мудрасьці, настаўленьня і розуму.
- 24 Цешыцца і весяліцца бацька праведнага, і той, хто нарадзіў мудрага, радуецца з яго.
- 25 Няхай радуецца бацька твой, і тая, што нарадзіла цябе, няхай весяліцца.
- 26 Сыне мой, дай мне сэрца тваё, і няхай вачам тваім будуць даспадобы шляхі мае.
- 27 Бо распусніца — яма глыбокая, і чужая [жонка] — цесны калодзеж.
- 28 Яна цікуе, быццам забойца, і памнажае ліхадзеяў паміж людзьмі.
- 29 У каго стогн? У каго гора? У каго сваркі? У каго смутак? У каго раны без прычыны? У каго чырвоныя

вочы?

30 У тых, якія доўга сядзяць пры віне, у тых, якія прыходзяць спрабаваць віна мяшанага.

31 Не глядзі на віно, як яно чырванее, як прамяніцца ў келіху, як роўненъка ліецца.

32 У канцы яно ўкусіць, як зъмяя, і ўджаліць, як гадзіна.

33 Вочы твае будуць глядзець на чужых [жонак], і сэрца тваё загаворыць падступна.

34 І будзеш ты як той, што ляжыць пасярод мора, і як той, што ляжыць на версе мачты.

35 [І скажаш:] «Білі мяне, а я не адчуваў, штурхалі мяне, а я ня ведаў. Калі прачнуся, зноў буду шукаць таго самага».

Разъдзел 24

1 Не зайдросьці людзям ліхім, не жадай быць з імі,

2 бо пра злачыннасць думае сэрца іхняе, і пра ліхоту вусны іхня гавораць.

3 Мудрасьцю будуецца дом, і розумам умацоўваецца,

4 і праз веданьне напаўняюцца пакоі яго ўсялякай каштоўнай і прывабнай маёмасцю.

5 Мудры чалавек мае моц, і чалавек, які мае веды, умацоўвае сілу [сваю].

6 Таму з разважлівасцю вядзі вайну тваю, і пры множстве дарадцаў — выратаванье.

7 Занадта высокая мудрасьць для неразумнага, ён не раскрывае ў брамах вуснаў сваіх.

8 Хто задумляе рабіць ліхое, таго называюць зламысным.

9 Намеры бязглуздага — грэх, і [намеры] блюзьнера — агіда для чалавека.

10 Калі ты слабы ў дзень бедства, дык малая сіла твая.

11 Ратуй узятых на съмерць, і ці ж не пашкадуеш тых, якія сказаныя на загубу?

12 Калі скажаш: «Вось, мы ня ведалі гэтага?», ці ж Той, Хто дасьледуе сэрцы, не разумее? Ці ж Той, Хто захоўвае душу тваю, ня ведае? Ці ж Ён не аддасьць чалавеку паводле справаў ягоных?

13 Еш мёд, сыне мой, бо ён добры, і соты салодкія для паднябення твайго.

14 Гэтак сама веданыне мудрасьці для души тваёй. Калі ты знайшоў яе, ёсьць будучыня, і надзея твая не загіне.

15 Не цікуй, бязбожніку, каля жытла праведніка, не спусташай месца супачынку ягонага,

16 бо сем разоў упадзе праведнік і ўстане, а бязбожнікі трапяць у няшчасьце.

17 Ня радуйся, калі ўпадзе вораг твой, і няхай ня цешыцца сэрца тваё, калі ён спатыкнецца,

18 бо часам убачыць ГОСПАД, і будзе [гэта] ліхім у вачах Ягоных, і Ён адверне гней Свой ад яго.

19 Ня гневайся, [гледзячы] на ліхотнікаў і не зайдросьці бязбожнікам,

20 бо ня будзе будучыні ліхому, і съветач бязбожнікаў стухне.

21 Бойся ГОСПАДА, сыне мой, і валадара, і ня звяззайся са змоўшчыкамі,

22 бо неспадзявана прыйдзе на іх загуба, і бедства ад іх абодвух хто можа ведаць.

23 Гэта таксама для мудрых: нядобра зважаць на ablічча ў судзе.

24 Таго, хто кажа бязбожніку: «Ты праведны», будуць праклінаць народы і будуць брыдзіцца ім людзі.

25 А тымі, што дакараюць, будуць захапляцца, і зыйдзе на іх шчодрае дабраславенства.

26 У вусны цалуе той, хто адказвае шчырымі словамі.

- 27** Выканай працу тваю звонку [дому] і скончы яе на полі тваім, а пасьля пабудуй дом твой.
- 28** Ня съведчы без прычыны супраць бліжняга твайго, і не падманвай вуснамі тваімі.
- 29** Не кажы: «Як ён мне зрабіў, так і я зраблю яму, аддам чалавеку паводле справаў яго».
- 30** Праходзіў я праз поле гультая і праз вінаграднік чалавека бяз розуму,
- 31** і вось, усё зарасло асотам, і крапіва пакрыла паверхню яго, і каменная агароджа зруйнаваная.
- 32** І паглядзеў я, і зъянрнуў [на гэта] сэрца маё, убачыў, і атрымаў настаўленьне:
- 33** «Крыху пасьпіш, крыху падрэміш, крыху, склаўши руکі, паляжыш.
- 34** і прыйдзе, як валацуга, беднасьць твая, і нястача твая — як чалавек узброены».

Разъдзел 25

- 1** Гэта таксама прыповесьці Салямана, сабраныя людзьмі Эзэкіі, валадара Юды.
- 2** Слава Божая — утоіць справу, а слава валадароў — дасьледаваць справу.
- 3** Высокасьць неба, глыбокасьць зямлі і сэрца валадароў недасьледныя.
- 4** Аддзялі жужаль ад срэбра, і выйдзе ў майстра начынъне.
- 5** Прыбыры бязбожніка ад ablічча валадара, і пасад ягоны ўмацуецца праведнасьцю.
- 6** Не ўзвялічвай сябе перад ablіччам валадара і на месцы вялікіх ня стой,
- 7** бо лепш, калі скажуць табе: «Узыніміся вышэй», чым калі панізаць цябе перад ablіччам магната, якога бачылі вочы твае.

- 8** Не кідайся пасьпешліва судзіцца, бо што зробіш у канцы, калі асароміць цябе бліжні твой.
- 9** Вядзі спрэчку з бліжнім тваім і не выяўляй таямніцу іншага,
- 10** каб той, хто пачуе, не ўпікнуў цябе, і каб не зьвярнулася [супраць] цябе гаворка твая.
- 11** Як залатыя яблыкі са срэбнымі ўпрыгожваньнямі, так слова, сказанае дарэчы.
- 12** Як залатыя завушніцы і аздоба са шчырага золата, так мудрае дакараньне для ўважлівага вуха.
- 13** Як прахалода сънегу ў дзень жніва, так верны пасланец для таго, хто паслаў яго, ён ажыўляе душу гаспадара свайго.
- 14** Як хмары і вецер без дажджу, так чалавек, які хваліцца падарункам фальшывым.
- 15** Цярплівасцю пераканаеш начальніка, і лагодны язык ломіць костку.
- 16** [Як] знайшоў мёд, еш, колькі трэба табе, каб ты не пераёў і не званітаваў.
- 17** Стрымай нагу тваю ад дому бліжняга твайго, каб ты не надакучыў яму і каб ён не ўзыненавідзеў цябе.
- 18** Як мачуга, меч і вострая страла, так чалавек, які кажа фальшывае съведчаньне супраць бліжняга свайго.
- 19** Як гнілы зуб і кульгавая нага, так надзея на ліхадзея ў дзень бедства.
- 20** Як здымаш адзеньне ў халодны дзень, як [ліць] воцат на салетру, так съпяваш песьні засмучанаму сэрцу.
- 21** Калі ненавіснік твой галодны, накармі яго хлебам, калі смагне, напаі яго вадою,
- 22** бо гэтym вугольле зьбіраеш на галаву ягоную, і ГОСПАД аднагародзіць табе.
- 23** Паўночны вецер прыганяе дождж, а язык абмоўніка

[прыносіць] гнеў на тварах.

24 Лепей жыць у куце на даху, чым са сварліваю жонка ў прасторным доме.

25 Як халодная вада для стомленай душы, так добрыя весткі з далёкага краю.

26 Як скаламучанае жарало і зынішчаная крыніца, так праведнік, які падае перад бязбожнікам.

27 Як нядобра есьці шмат мёду, так дамагацца сваёй славы ня ёсьць слава.

28 Як горад зруйнаваны і без муроў, так чалавек, які не валодае духам сваім.

Разъдзел 26

1 Як сънег улетку, а даждж у жніве, так дурню не пасуе слава.

2 Як птушка пераляціць і як ластаўка палаціць, так праклён беспрычынны ня збудзеца.

3 Пуга — для каня, аброць — для асла, а кій — на съпіну дурня.

4 Не адказвай дурню паводле дурасьці ягонай, каб ня стаўся ты падобным да яго.

5 Адказвай дурню паводле дурасьці ягонай, каб ня стаўся ён мудрым у вачах сваіх.

6 Падцінае сабе ногі і п'е шкоду сваю той, хто праз руکі дурня слова пасылае.

7 Няроўныя ногі кульгавага, таксама прыказка ў вуснах дурня.

8 Як прывязваць камень да вяроўкі, так аддаваць пашану дурню.

9 Як калючка ў руцэ п'янага, так прыказка ў вуснах дурня.

10 Вяльможны робіць усё: і дурня наймае, і мінака наймае.

11 Як сабака вяртаецца да ванітаў сваіх, так дурань пайтарае дурасьць сваю.

12 Ці бачыў ты чалавека, мудрага ў вачах сваіх? На дурня большая надзея, чым на такога.

13 Гультай кажа: «Леў на шляху! Леў на плошчы!»

14 Дзьверы варочаюцца на завесах сваіх, а гультай — на ложку сваім.

15 Гультай хавае руку сваю ў місе, і яму цяжка падняць яе да вуснаў сваіх.

16 Гультай мудрэйшы ў вачах сваіх за сямёх, што адказваюць з разуменем.

17 Хапае сабаку за вуши той, хто мяшаецца ў чужую спрэчку.

18 Як вар'ят, які кідае агонь, стрэлы і съмерць,

19 так чалавек, які падманвае бліжняга свайго і кажа: «Гэта я жартую».

20 Калі няма дроваў, агонь гасьне, калі няма пляткара, звадка съцихае.

21 Вугаль — для жару, дровы — для агню, а чалавек сварлівы — для распальванья спрэчкі.

22 Словы пляткара — як прысмакі, яны зыходзяць у глыб нутра.

23 Як гліна, паліваная срэбрам з жужалем, так гарачыя вусны і ліхое сэрца.

24 Ненавіснік прыкрываецца вуснамі сваімі, а ў нутры сваім рыхтуе ашуканства.

25 Калі ён робіць лагодным голас свой, ня вер яму, бо сем брыдотай у сэрцы ягоным.

26 [Чыя] нянявісьць прыхоўваецца ашуканствам, таго ліхота выявіцца перад грамадою.

27 Хто капае яму, той уваліцца ў яе, і хто пакоціць камень, на таго ён вернецца.

28 Брахлівы язык ненавідзіць пакрыўдженых ім, і вусны лісьлівия вядуць да загубы.

Разъдзел 27

- 1** Не хваліся заўтрашнім днём, бо ня ведаеш, што гэты дзень народзіць.
- 2** Няхай іншы хваліць цябе, а ня вусны твае, нехта чужы, а ня губы твае.
- 3** Камень цяжкі і пясок важкі, але гнеў неразумнага цяжэйши за іх абодвух.
- 4** Гнеў нястрымны і ярасьць бязылітасная, але хто ўстаіць перад рэўнасьцю?
- 5** Лепш адкрытае дакаранье, чым схаваная любоў.
- 6** Раны ад таго, хто любіць, [выказваюць] вернасьць [ягоную], а пацалункі ненавісъніка шматлікія.
- 7** Душа насычаная топчацца па мёдзе, а души галоднай усё горкае салодкае.
- 8** Як птушка, што пакінула гняздо сваё, так чалавек, які пакідае месца сваё.
- 9** Алей і кадзіла радуюць сэрца, а салодкасць бліжняга — у парадзе ад души.
- 10** Не пакідай бліжняга твойго і бліжняга бацькі твойго, і ў дом брата твойго не хадзі ў дзень няшчасця твойго, бо лепш сусед блізка, чым брат далёка.
- 11** Будзь мудры, сыне мой, і ўзрадуй сэрца маё, каб мог я адказаць таму, хто зьневажае мяне.
- 12** Разумны бачыць зло і хаваецца, а неразумныя ідуць і будуць пакараныя.
- 13** Забяры адзеньне яго, бо ён паручыўся за чужога, і за чужынца вазьмі заклад ад яго.
- 14** Таму, хто рана раніцаю гучным голасам дабраслаўляе бліжняга свайго, палічаць гэта за праклён.
- 15** Няспыннае капаныне [праз дах] у дажджлівы дзень і сварлівая жонка — аднолькавыя.

16 Хто [спрабуе] схаваць яе, хавае вецер і пахкі алей у правай руцэ сваёй, які выдае сябе.

17 Жалеза жалезам вострыцца, а чалавек вострыць ablічча бліжняга свайго.

18 Хто даглядае дрэва фігавае, будзе есьці плады яго, а хто пільнуецца гаспадара свайго, будзе ў пашане.

19 Як у вадзе ablічча да ablічча, так сэрца чалавека — да чалавека.

20 Адхлань і пекла ненасытныя, і вочы чалавека ненасытныя.

21 Літавальны гаршчок для срэбра і горан для золата, а для чалавека — вусны, якія хвалаць яго.

22 Хоць будзеш тайчы неразумнага тайкачом паміж зерня ў ступе, дурнота ягоная не адыйдзе ад яго.

23 Ведай добра авечак тваіх, зьвяртай сэрца тваё да статкаў тваіх,

24 бо багацьце ня вечнае, і ці ж дыядэма [перадаецца] з пакаленъня ў пакаленъне?

25 Вырастает трава, і зъяўляецца зеляніна, і зъбіраюць сена з гораў.

26 Ягняты — на вонратку табе, і казлы — плата за поле.

27 І досыць казінага малака на ежу табе, і на ежу дому твайму, і на жыцьцё для служак тваіх.

Раздзел 28

1 Бязбожнік бяжыць, хоць ніхто не перасъледуе яго, а праведнікі ўпэўненыя, як ільвы.

2 Дзеля правінаў зямлі шмат у ёй начальнікаў, а праз чалавека, які ведае і разважае, яна даўгавечная.

3 Чалавек бедны, які ўціскае ўбогіх, як залеўны дождж, [што пакідае] бяз хлеба.

4 Хто адступаецца ад закону, той хваліць бязбожніка, а хто захоўвае закон, той паўстае супраць [ліхадзея].

- 5** Ліхія людзі не разумеюць суду, а тыя, што шукаюць ГОСПАДА, разумеюць усё.
- 6** Лепш бедны, які ходзіць у беззаганнасьці сваёй, чым той, які крывіць шляхі свае, дарма што багаты.
- 7** Сын разумны захоўвае закон, а той, хто сябруе з абжорамі, сароміць бацьку свайго.
- 8** Хто памнажае маёмасьць сваю адсоткам і ліхвай, той зьбірае яе для таго, хто літуеца над убогім.
- 9** Хто адварочвае вуха сваё, каб ня чуць закону, таго малітва — брыдота.
- 10** Хто схіляе правых на шлях зла, сам уваліцца ў яму сваю, а беззаганныя атрымаюць у спадчыну добрае.
- 11** Мудры ў вачах сваіх чалавек багаты, але ўбогі, які мае розум, выспрабуе яго.
- 12** Калі праведнікі перамагаюць — вялікая слава, а калі ўздымаюцца бязбожнікі, чалавек хаваецца.
- 13** Той, хто хавае свае правіны, ня будзе мець посьпеху, а хто прызнаеца і пакідае іх, дазнае міласэрнасьці.
- 14** Шчасльвы чалавек, які мае трымценіне заўсёды, а хто робіць цьвёрдым сэрца сваё, трапіць у бяду.
- 15** Леў рыклівы і мядзьведзь бадзяжны — [гэта] бязбожны пан над бедным народам.
- 16** Правадыр, пазбаўлены розуму, робіць шмат крывуды, а хто ненавідзіць хцівасьць, прадоўжыць дні свае.
- 17** Чалавек, абцяжараны крывёю душы [другога], будзе бегаць да магілы, і ніхто не падтрымае яго.
- 18** Хто ходзіць беззаганна, будзе ўратаваны, а крывадушны на шляхах [сваіх] упадзе на адным [з іх].
- 19** Хто абрабліе зямлю сваю, насыціцца хлебам, а хто гоніцца за марнасцю, насыціцца беднасцю.

- 20** Чалавек верны мае шмат дабраславенстваў, а хто съпяшаецца ўзбагацесь, не пазъбегне пакараньня.
- 21** Нядобра зважаць на ablічча, бо дзеля кавалку хлеба чалавек робіць беззаконьне.
- 22** Съпяшаецца да багацьца чалавек ліхога вока і ня ведае, што нястача прыйдзе на яго.
- 23** Той, хто дакарае чалавека, знайдзе пасъля [большую] ласку, чым той, хто языком лісьлівіць.
- 24** Хто абкрадае бацьку свайго і маці сваю і кажа: «Няма тут віны», той супольнік нішчыцелю.
- 25** Душа надзымутая ўзынімае звадку, а хто спадзяеца на ГОСПАДА, будзе насычаны.
- 26** Хто спадзяеца на сэрца сваё, той дурань, а хто ходзіць у мудрасыці, будзе збаўлены.
- 27** Хто дае бедным, ня будзе мець нястачы, а хто хавае вочы свае, мецьме шмат праклёнай.
- 28** Калі бязбожнікі ўздымаюцца, людзі хаваюцца, а калі яны гінуць, памнажаюцца праведнікі.

Разъдзел 29

- 1** Чалавек, які на дакараньне робіць цвёрдым карак свой, раптоўна будзе зынішчаны, і ня будзе аздараўленьня.
- 2** Калі памнажаюцца праведнікі, радуеца народ, а калі пануе бязбожнік, народ стогне.
- 3** Чалавек, які любіць мудрасыць, радуе бацьку свайго, а той, які сябруе з распусыніцамі, распускае маймасыць.
- 4** Валадар правасудзьдзем умацоўвае зямлю, а чалавек, які [любіць] дары, руйнуе яе.
- 5** Чалавек, які лісьлівіць бліжняму свайму, стаўляе сетку нагам ягоным.
- 6** У злачынстве ліхога чалавека пастка [для яго], а праведнік съпявае і радуеца.

- 7** Праведнік ведае справу ўбогіх, а бязбожнік і ня думае ведаць [яе].
- 8** Блюзьнеры ўзбураюць горад, а мудрыя ўтаймоўваюць гнеў.
- 9** Мудры чалавек, судзячыся з неразумным, і злоеца, і съмьеца, і ня мае спакою.
- 10** Людзі крывавыя ненавідзяць беззаганнага, а правыя дбаюць пра душу ягоную.
- 11** Дурань выяўляе ўвесь свой дух, а мудры затрымлівае яго на пазьней.
- 12** Калі пан зважае на слова фальшывыя, тады бязбожныя ўсе, што служаць яму.
- 13** Бядак і прыгнятальнік сустракаюцца, съятло вачам іх абодвух дае ГОСПАД.
- 14** Валадар, які судзіць убогіх паводле праўды, умацуе пасад свой на вякі.
- 15** Дубец і дакор даюць мудрасьць, а дзіцё, пакінутае [само сабе], — сорам для маці яго.
- 16** Калі памнажаюцца бязбожнікі, памнажаюцца злачынствы, але праведнікі ўбачаць падзеньне іх.
- 17** Карай сына твойго, і ён дасьць табе супачыць, і дасьць асалоду для души тваёй.
- 18** Без [прароцкага] відзежу народ неакелзаны, а хто захоўвае закон, той шчасльві.
- 19** Словамі ня будзе настаўлены слуга, бо хоць зразумее, але ня дасьць адказу.
- 20** Ці бачыў ты чалавека, хуткага на слова? На дурня большая надзея, чым на такога.
- 21** Калі з маленства песыціць слугу свайго, урэшце, той станецца гаспадаром.
- 22** Гняўлівы чалавек усчынае згадку, а раз'юшаны [ўчыняе] багата правінаў.
- 23** Пыха чалавека прыніжае яго, а пакорлівы духам

здабудзе славу.

24 Хто супольнічае са злодзеем, ненавідзіць душу
сваю, ён чуе праклёны, але не выяўляе [гэтага].

25 Страх перад чалавекам стаўляе пасткую, а хто
спадзяеца на ГОСПАДА, будзе ў бясьпецы.

26 Шмат хто шукае ablічча пана, але ГОСПАД судзіць
чалавека.

27 Агіда для праведнікаў — чалавек беззаконны, а для
бязбожніка агідны той, што [ідзе] простым шляхам.
М.

Разъдзел 30

1 Словы Агура, сына Якэ, выслоўі, якія сказаў чалавек
гэты да Ітыэля, да Ітыэля і Укаля:

2 Бо я найдурнейшы між людзей, і розуму чалавечага
няма ў мяне,

3 не навучыўся я мудрасьці і ведаў съвятых ня ведаю.

4 Хто ўзыходзіў на неба і зыходзіў? Хто сабраў вецер
у жменю сваю? Хто звязаў воды ў адзежу? Хто
ўмацаваў усе канцы зямлі? Якое імя яго і якое імя
сына ягонага, ці ведаеш ты?

5 Усе слова Бога чыстыя [ад дамешкаў], Ён — шчыт
для тых, што маюць у Ім надзею.

6 Не дадавай да словаў Ягоных, каб Ён ня выкрыў цябе
і ня стаўся ты падманшчыкам.

7 Дзьве рэчы прашу ў Цябе, не адмаўляй мне перш,
чым памру:

8 марнасць і слова хлусьлівае аддалі ад мяне, ані
беднасці, ані багацця не давай мне, сынъ мяне
хлебам, вызначаным для мяне,

9 каб я, насыціўшыся, ня выракся Цябе і не сказаў:
«Хто ГОСПАД?», або каб, зъядненеўшы, ня стаў красыці
і ганьбіць імя Бога майго.

- 10** Не ачарняй слугі перад гаспадаром ягоным, каб ён не пракляў цябе і ты ня стаўся вінаватым.
- 11** [Ёсьць] пакаленъне, якое праклінае бацьку свайго і не дабраслаўляе маці сваю,
- 12** пакаленъне, якое чыстае ў вачах сваіх, але не абмытае ад бруду свайго,
- 13** пакаленъне, у якога пыхлівяя вочы і павекі ўзьнятыя,
- 14** пакаленъне, у якога зубы — мячы, а сківіцы — нажы, каб есьці ўцісканых на зямлі і гаротных між людзей.
- 15** У п'яўкі дзъве дачкі: «давай» і «давай». Вось тры ненасытныя і чатыры, якія ня скажуць: «Досыць»:
- 16** адхлань і чэрава няплоднае, зямля, якая не насычаецца вадою, і агонь, які ня кажа: «Досыць».
- 17** Вока, якое зъдзекуецца з бацькі і пагарджае паслушмянасцю маці, выдзяўбуць груганы над ракою і зъядуць арляніты.
- 18** Вось тры [рэчы], дзівосныя для мяне, і чатырох не разумею:
- 19** шляху арла ў небе, шляху зъмяі на скале, шляху карабля сярод мора і шляху мужчыны да дзяўчыны.
- 20** Такі самы шлях жанчыны чужаложнай: зъела, абцёрла вусны свае і кажа: «Я не зрабіла благога».
- 21** Дзеля трох трасецца зямля, і чатырох яна зънесыці ня можа:
- 22** слугі, калі ён валадарыць, бязглуздага, калі ён насычаецца хлебам,
- 23** ганебнай жанчыны, калі яна замуж выходзіць, і нявольніцы, калі яна спадкуе па гаспадыні сваёй.
- 24** Вось чатыры малыя на зямлі, але яны мудрэйшыя за мудрых:
- 25** мурашкі — народ ня моцны, але летам назапашваюць хлеб свой,

26 даманы — народ не магутны, але стаўляюць дамы свае на скале,
27 няма валадара ў саранчы, але ўсе выходзяць шыхтавана,
28 павук лапкамі чапляецца, але вось, ён у палацы валадара.
29 Вось троє крочаць паважна, і чацьвёра паважна ходзяць:
30 леў, магутнейшы між звярамі, ні перад кім не саступае,
31 конь асядланы, і казёл, і валадар, супраць якога ніхто не паўстане.
32 Калі вывышаешся бяздумна або калі задумаў ліхое, [палажы] руку сваю на вусны.
33 Бо хто зьбівае малако, атрымае масла, і хто ўдарыць у нос, атрымае кроў, а хто выклікае гнеў, атрымае сварку.

Разъдзел 31

1 Словы Лемуэля, валадара, выслоўі, якім навучыла яго маці ягоная.
2 Што, сыне мой? Што, сыне жывата майго? Што, сыне абяцаньняў маіх?
3 Не давай жанчынам сілы тваёй, ані шляхоў тваіх нішчыцелькам валадароў.
4 Не валадарам, Лемуэлю, не валадарам піць віно, і не князям — сікеру,
5 каб не напіліся і не забыліся яны на напісанae, і каб не скрывілі суд для ўсіх прыгнечаных.
6 Дайце сікеру таму, хто гіне, а віно — засмучаным душою.
7 Няхай вып’е такі і забудзецца на бядоту сваю, і ня памятае больш цяжару свайго.
8 Адчыні вусны твае дзеля нямых, дзеля абароны ўсіх сіротаў.

- 9** Адчыні вусны твае, судзі праведна, абараняй прыгнечанага і беднага.
- 10** Хто знайдзе жонку дабрадзейную? Яна даражэй за пэрліны.
- 11** Пэўнае ў ёй сэрца мужа яе, і ён не застанецца без прыбытку.
- 12** Яна дае яму добро, а ня зло, у-ва ўсе дні жыцьця свайго.
- 13** Шукае яна воўну і лён, і ахвотна працуе рукамі сваімі.
- 14** Яна падобная да караблёў купецкіх, здалёк прыносіць хлеб свой.
- 15** І ўстае яна сярод ночы, і раздае ежу ў доме сваім, і належнае служкам сваім.
- 16** Падумae яна пра поле, і купляе яго, з плоду рук сваіх закладае вінаграднік.
- 17** Яна падпярэзвае моцаю съцёгны свае і ўмацоўвае рамёны свае.
- 18** Яна адчувае, што добры занятак яе, і съветач яе ня тухне і ўначы.
- 19** Працягвае рукі свае да кудзелі, а далоні яе трymаюць верацяно.
- 20** Далоні свае адкрывае прыгнечанаму, і руку сваю працягвае беднаму.
- 21** Не баіцца съцюжы для дому свайго, бо ўвесь дом яе ў кармазын апрануты.
- 22** Дываны яна робіць сабе, вісон і пурпур — адзеньне яе.
- 23** У брамах [гораду] вядомы муж ейны, калі сядзіць сярод старшыняў зямлі.
- 24** Робіць яна палатніну, і продае яе, і дастаўляе паясы купцам Хананейскім.
- 25** Сіла і величнасць — адзеньне яе, і радуецца яна дню, што прыходзіць.

26 Яна адкрывае вусны свае з мудрасьцю, і міласэрнае настаўленыне на языку ў яе.

27 Яна пільнуе шэсьце дому свайго і ня есьць хлеба гултайства.

28 Устаюць дзеци ейныя, і называюць шчаслівай яе, і муж ейны хваліць яе:

29 «Шмат было жанчынаў дабрадзейных, але ты пераўзыйшла іх усіх!»

30 Прывабнасьць падманлівая і прыгажосьць марная, але жанчына, якая байца ГОСПАДА, годная пахвалы.

31 Дайце ёй з пладоў рук ейных, і няхай справы яе ў брамах [гораду] хваляць яе.

Біблія (пераклад А.Бокуна)
The Holy Bible in Belarusan, Antoni Boken translation
Белорусское Новый Завет и Прыгчи
copyright © 2016-2023 John the Forerunner Church of Christians of Evangelical Faith of Minsk City

Language: Belarusian

Translation by: Antoni Bokun

Contributor: John the Forerunner Church of Christians of Evangelical Faith of Minsk City

Біблія (пераклад А.Бокуна)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share, redistribute, or adapt this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not use this work for commercial purposes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files
dated 9 May 2025

5bafea06-5eb3-574c-9054-5e4b38c21bbc